

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dižake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca se začne naročevanje na zadnje četrtletje na „Slovenski Narod“.

Vse gg. naročnike prosimo, naročnino ob pravem času ponoviti, da bodo list redno v roke dobivali.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta 3 gld. 30 kr.

Za en mesec 1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta 4 gld. — „

Za en mesec 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dižake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.

Po pošti prejeman „ „ 3 „ — „

Administracija „Slov. Naroda“.

Edinost avtonomne stranke.

Z Dunaja 18. sept. [Izv. dop.]

Vsak dan smo brali v tukajšnjih židovskih listih, da nij mogoče skupno delati dozdanjej opoziciji, sedaj pa vladi prijaznej stranki v državnem zboru. Poljaci baje ne marajo za Čehe, pravna stranka ne za Poljake itd. Ko je grof Hohenwart sklical k pogovoru vodje avtonomističnih strank, trdili sta stara in nova „Presse“, da se Poljaci nehčejo udeležiti tega shoda. In glej, isti dan, ko so časniki tako

blebetali, sedeli so pri grofu Hohenwartu zraven čeških in konservativnih zastopnikov tudi Poljaci.

Zbrali so se namreč 17. t. m. tukaj pri grofu Hohenwartu od strani državnopravnega kluba v Pragi: dr. Rieger, Zeithamer, dr. Julius Gregor; od strani konservativnih velikih posestnikov grof Clam-Martinic, knez Jurij Lobkovic; od strani pravne stranke dr. Lienbacher, baron Güdel-Lannoy. Posvetovali so se o organizaciji klubov v državnem zboru ter se zjedini, da mora vsa na desnej sedeča avtonomistična stranka kot velika organizovana stranka segati v parlamentarno življenje, kar se bode s tem doseglo, da volijo posamezni klubi poverjenike, ki se potem snidejo in skupaj sklepajo.

Po tem tacem bodo se napravili na desnej trije klubi: 1. poljski, ki bode štel 57 udov; 2. državnopravni češki iz Čehov in Moravanov 43, in če vstopijo veliki posestniki iz Češkega in Moravskega 62 udov, in 3. dozdanji desni centrum pod Hohenwartom iz konservativnih in južno-slovanskih poslancev, kacij 55 udov. Ker bodo vsi trije klubi v vseh principijalnih vprašanjih skupno delali, reprezentirajo odločilno moč v državnem zboru.

Istra.

[Izviren dopis.]

Vsak čin, tembolj ako je državniški, imeti mora določen namen. Dogodi se pa, da osobito v politiki obsojamo kako namero ali uže vršče se dejanje, a da potem uvidimo,

ka ono nij merilo tje, kakor se nam je dozevalo, nego je bilo samo sredstvo v zavarovanje ali celo svršetek baš ónega na kar niti mislili nijsmo. Ali taki slučaji so redki in premnogokrat obistinijo se naše bojazni.

Čudne razmere so v našem Primorji in specijalno v Istri, o katerej namenili smo se pisati. Brez vsega uzroka protežirano lahonstvo davi zavezanega Slavjana, naziva ga „ščava“ — roba! Zadaje mu skeleče rane, a on si pomoči ne more. Smrtnemu vragu izročile so ga — dunajske vlade. To je bil državniški čin. In namen? Slavjani rekali smo, da se to godi iz sovraštva do nas; drugi so zopet mislili, da se drugače vladati ne da. Obsojali smo Slavjani takovo početje in ne brez uzroka. Nijsmo se motili, ako smo rekali, da nij samo narodnost naša, nego i celokupnost države v nevarnosti. Sad, ki je počel dozorevati, je dokaz, ako bi hotel kdo nam objektivnost odrekati.

Tedaj namen protekcije lahonstva bil je: Slavjane potujčiti ali jim vsaj razvijanje in vzbujanje zavirati. Sovraštvo do Slavjanstva pa je naše vlade tako omamilo, da niti premišljale nijsmo o končnem uspehu in nasledkih.

Dunajska vlada zastopati mora v prvi vrsti celokupnost države. V to svrhu jej je največja, najsvetejša dolžnost, protistavljati se nasprotnim nameram, naj se pokažejo demonstrativno ali naj se razvijajo počasno in tiho, a zato bolj sigurno. Treba li dokazovati, da je italiziranje Istre nasprotno glavnemu državnemu pogoju — celokupnosti? Evo vam

Listek.

„Jadranski glasovi“,

zbirka moških zborov in četverospjevov. Velezaslužnemu rodoljubu in državnemu poslancu g. Ivanu Nabergerju posvetene od skladatelja Antona Hajdriha. Uredil in izdal V. Kosovel. Tiskarna C. G. Röderjeva v Lipsiji 1879. Delo II. Cena 1 for. 20 novč.

Ptica brez perut je mrtva stvar,
Kaj meni svet brez petja mar!

Imamo tedaj v roki najnovejši izdelek na našem jako skromnem muzikalnem polji, „Jadranskih glasov“ II. zvezek prerano umrlega domačega slovenskega skladatelja Antona Hajdriha. Uže je minolo dobrih 14 dni, odkar so te drobne pesničke samosvestno stopile mej slovenski svet, češ, tukaj smo, dolgo in počasi smo hodile k vam, a zdaj smo tu, hčerke smo vašega sinu, Slovenci, in kumovala sta nam pri krstu tudi dva vrla naša sinova! Ali — nigdo nij na to ničesa odgovoril, je-li so óne dobro došle kot prave hčerke slovenskega uma, ali se imajo nadejati usode óne pastrike ali pepeluhe, takšne usode, kakršna zadeva in je zadevala — po g. Koso-

velovem mnenji — teh sestrice v prvem zvezku Hajdrihových pesnic, se vé, da samo na Kranjskem. Vse je v teh 14 dnéh molčalo, komaj da so novine slovenske raznosile vest po slovenskem svetu: „Izišel je II. zvezek Hajdrihových „Jadranskih glasov“, — pa je bilo vse pri kraji. „Soča“ je sicer obljubila, ka hoče obširno poročati o „Jadranskih glasovih“, — in da bi bila óna prva, to bi nam bilo jako ugajalo — ali zamán smo do denes pričakovali njenega glasu. Moram tedaj oglašiti se jaz, da vsaj o tej pri nas vsacih sedem vlaških let prikazivajočej se priliki, o katerej nam je mogoče govoriti o izdelkih sinov naše Muzike, ne skrijejo se tudi te pesničke v globini našega modrostnega molčanja, — kakor je uže sploh postalo pri naš običaj. Ume se, da je to, kar bodem izrazil, samo moje subjektivno mnenje.

Ranjki Hajdrih je bil odličen pevec, in ker imamo obupno neznatno število svojih komponistov, kojih muzikalični izdelki narodu slovenskemu so zmirom dobro došli, more se imenovati tudi odličen komponist. Kot muzika označuje njega osobito liriški njegov

značaj, — in sodim, ka to se prilega tudi značaju slovenskega naroda. Pogledimo, katere in kakšne skladbe se nahajajo v II. zvezku Hajdrihových „Jadranskih glasov“; tu nahajamo Koseskega besede: „Prva ljubezen“, Boris Miranovo: „Deklico“, Preširno: „V spomin Valentina Vodnika“, (—) „V sladkih sanjah“, Simon Jenkovo: „Slabo sveča je brlela“, Vilharjevo: „Slovo“, Trnovčev: „Na boj“, Volkove: „Želje Slovana“, dr. Razlagovo: „Siroto“, Žvabovo: „Napitnico“, Cegnarjevo: „Hercegovsko“ in na posled (—) „Petelinčkovo ženitev“. Izmej 12 pesnic štejem 7 četverospjevov, druge so zbori.

Uglasbene so te pesničke jako nežno in lahko, in kakor v prvem zvezku Hajdrihových pesnij tiči vsa vrednost v pesnih: „Adrijansko morje“, „V tihej noči“ in „Luna sije“, baš tako se tudi ta zvezek vrlo odlikuje s pesnimi: „V sladkih sanjah“, „Sirota“, „Hercegovska“, prva četverospjev, drugi dve zboru. Vendar zdi se mi, da ima prvi zvezek večjo muzikalno vrednost, nego drugi. Ranjki Hajdrih je mej svojimi skladbami gotovo dobro prebiral in izbiral, da je dal svoje najboljše

„Irredente“! Ona uže sedaj, ko se še nij baš drugo doseglo z italiziranjem Istre nego to, da je nje rod v kulturi zaostal, „Irredenta“ tedaj uže sedaj na vse grlo kriči: Istra je naša, rešiti mora se tujega jarma!

In zakaj bi ne? Šole so italijanske, uraduje se italijansko. Istra pošilja vsled tega italijanske poslance na Dunaj, ima italijanski deželni zbor z italijanskim deželnim odborom in tudi je poskrbljeno, da so večinom in drugi zastopi italijanski. Povsod napeljuje se voda na mlin „Irredente“.

Da navedem pojedina slučaj. V zadnjih brojih „Naše Sloge“ nahajamo pretresovanje o številkah, koje je objavil gledé isterskih narodnih šol centralni statistični odbor na Dunaji. Nabiratelj ovih števk mora biti ali zelo zloben človek ali pa bedak. Italijansko deco kar iz rokava stresa, hrvatsko pozoblje, a se slovensko igra se, ter jo razmetava po Istri. Tedaj — misleč, da s popolnim opravičenjem — vpraša „irredentovce“: Kje ste vendar Slavjani, koliko vas je? Mar nij to statistika, ki je nepristranska, „objektivna“. Ogromna večina Istre je italijanska — ergo jo moramo rešiti.

Ako policija posamezne nepremišljence zasati, bode li s tem pomagano? Ne, kajti idej, naj bodo uže blage ali pogubne, policija ustavlja ne more.

Tužna Istra! Tebi je izmed najslabejega najslabeje odločeno. Čvrsta si, da te nij še uničil strup italijanske — i nemške kulture, kojih se ti v takej množini podaje. Ne, nij te uničil, da si te je oslabil, niti ostrupil tako, da bi pri brzem leku ne bilo pomoči. Ali silna množina tujih kultur, koja se je zasejala v tvoj narod, zgubljena je na vekov veke, kakor bi jih bili zmetali v jedno tvojih globin, brezden! Tvoj rod zaostal je v vseh obzirih in to je sad neplodnega rada dunajskih vlad, koje te so prepuščale na milost i nemilost tvojemu smrtnemu neprijatelju i poleg tega tudi eksperimentirale z nemško kulturo v deželi, kjer, pravi „N. Sloga,“ valja Niemca Diogenovom svetiljkom iskati.

Treba je radikalnih sredstev v postavodaji, da se zapreči daljnje razvijanje pogubnega rovanja. In ker imamo temelj takovemu

podvzetju v našej ustavi manjka samo še pravično, nepristransko izvedenje.

Zadnji čas je, da se drugam krene. Na Dunaji so novi možje. Sodi se, da bodo pravični. Tu je Istra, koja potrebuje hitre in izdatne pomoči. Bode nas li sedanja vlada videla? Bode li naše težavno stanje nepristransko preiskala i krivico odstranila? Upamo!

Vsaj nam ne bodo židovi rekli, da beračimo za koncesije. Jedinega poslanca imamo, tedaj vladi, ako bode pravična, tudi jedini glas podpore. **All mi terjamo, naj pravica zavlada.** Našim neprijateljem, koji so nam mnogo in preveč krivice delali, nehčemo je povračati; naj bodejo enakopravni a nikakor ne gospodarji.

Za podlogo uprave Istre veljati mora pravica, koja je edina le v pravej razmeri obeh narodnostij. Na tej podlogi naj se nam da glas v vseh zastopih, uvede naj se naš jezik v vse urade; ustanovi naj se dostojno število narodnih šol. Kajti baš glede narodnih šol je menda izmed vseh dežel Istra najbolj zanemarjena. Na tej podlogi uredi naj se srednje šole, koje naj bodo za nas naravno da slavjanske.

Nemščina pa, ki noma ni najmanjega opravičenja v narodu, tedaj tudi ne v šoli i uradu, odstraniti mora se kot nepotrebno obteženje popolnoma. Na ta način ustvarjen bode, se ve, komaj pričetek razvitku Istre. Žalibog, da moramo stopno pričeti, ker dosedanje brezumno upravljanje nij bilo ni najmanje koristno.

In da se mora pričeti sedaj ob jednajstj uri, smemo tembolj upati, ker — mi ponavljamo to in stavimo našo narodno potrebo v drugo vrsto — **ker nij mogoče na drug način „irredentovskega vprašanja“ rešiti.** Naj stvar diplomacija v roke vzame, naj jo zavija po svoje na vse kraje, naj se meč potegne, „irredentovsko vprašanje“ bilo bi v dobrem slučaju vendar le samo — odloženo.

Rusko-angleško vprašanje v Aziji.

Zadnji dogodjaj v Afganistanu, ki je tako iz jasnega udaril mej Angleže in angleške politike, je na vseh stranéh prouzročil, da se

išče po uzrokih tega čina v Afganistanu. Osobito se trudijo angleške novine izvohati one tajne uzroke, kateri segajo po njih mnenji v Peterburg. Angleške novine trdē kar naravnost, da je Rusija kriva kabulskega pokolja. Da v istini resnico trdē, je drugo vprašanje, Afganistanci so divji narod, ki se le nerad in zmirom samo sili upogne, zato so tudi samo neradi naložili si breme angleškega jeroštva in nasilja, z namenom, pri prvej ugodnej si priliki z viška zagnati proč od sebe novo angleško breme. In zgodilo se je to.

Sodilo se je lahko uže naprej, ka Rusi ne bodo Angležev pomilovali ob takej nesreči, kajti, kar zadene Angleže v Aziji, to je njim v korist. Zato tudi piše ruske „Peterburske Vjedomosti“: „Afganistancem moramo (Rusi) poslati na pomoč 20 000 mož zoper Angleže. V zdanjem trenutku bi tako krdelo zadostovalo, da bodedo prisilili svojega ošabnega sovražnika na izhodu njegov dolg stotero poplačati, in da se prične tam konec početka zanj. Bolj in bolj razširjajoči se vstanek Afganistancem dokazuje, kako resno se je afganistanska stvar zasukala, in kolike odločilne važnosti za rešenje afganistanskega vprašanja je to, da Rusija ob pravem času vmes posegne, da ali Angleška zmaga ali ne. Nas ne briga moralna stran kabulske katastrofe, to se tiče afganistanskega naroda. V angleškem poslanstvu je opazil svojega sovražnika in — ravnal ž njim kot s svojim sovražnikom. Naše vlansko poslanstvo pak je afganistanski narod prijateljsko sprejel, akopram tedanji odnošaji nijso bili taki, da bi mogli prijateljstvo pozivljati. Zdaj pa pri nas ne gre za prijateljstvo, ampak za to, da zajezimo prodiranje nas stiskajoče oblasti in silimo k povratku. Da razvijemo svoje narodne naloge in interese v Aziji, v to gotovo ne trebamo Angležev; nasprotno, spodtaknemo se pri vsakem koraku na hudobno in energično njih protivljenje, in to bodedo nahajali do istega časa, da se reši vprašanje: „Mi ali oni!“ Znanstvene meje ne bodo rešile ničesa!“

Ta govor v ruskih časopisih je Angleže silno razjaril. „Standard“ se jezi, da je to samo rusko „bahaštvo“, ker Rusija je po mnenji tega časopisa popolnoma potrta, in „Morning Post“ zagotavlja, da bode Rusija v

skladbe v prvi zvezek svojih „Jadranskih glasov“, — zato tudi nahajamo v njem kompozicijo, s katero si je on postavil spomenik in v katerej se kaže ves muzikalen njegov ženij. Ako iščemo v drugem zvezku po takem zboru — ne najdemo ga, iz česar sklepam jaz svojo prejšnjo trditev. Vendar vredno se preje imenovane tri pesni vrstē ob „Adrijanskem morju“, da si nijso tako veličastne, silne in navdušljive, kakor ta. Ali to, kar nam je podal Hajdrih v svojej „Siroti“, to človeka tako z milimi, nežnimi čuti navdahne, srcē se mu topi in hujuje nad človeško usodo, ko čuje malo sirotico zdihovati po milej mamici, katero jej je pograbila neusmiljena smrt.

Drugi ravno izišli zvezek „Jadranskih glasov“ ima isti format, kakor prvi, a obseza na 2 1/2 velikih quart-polah 12 lepih pesnij, ki se bodo dale izvrstno porabiti pri vsakej priliki, na odru in v družbi. Sestavljanje in popravljanje je dalo redaktorju in izdatelju tega zvezka, g. Kosovelu, mnogo dela in truda, kar je pa on vse blagodušno položil na altar Slovenije. Sicer so se sem in tja neljube napake vrinile, ali pri tacem delu, ki se stavi

in tiska daleč od urednikovega doma, na tujem, se temu ne more izogniti. Cena temu zvezku je jako nizka, zato mislimo, da bodo vsi slovenski pevci segli po njem.

Toliko samo mimogredoč; a omeniti mi je in odvrti neko tajno očitjanje g. Kosovela v št. 197 „Slovenskega Naroda“, in pritožbo, da na Kranjskem se Hajdrihove kompozicije prezirajo; on pravi: „v Ljubljani se Hajdrihove pesni do zadnjega časa še sploh pele nijso; ne vemo zakaj? Hajdrih nij bil ljubljanskim muzikom preveč priljubljen, kakor nij tudi marsikak drugi. Na splošno je ljubljanskim muzikom marsikaj neoriginalno, posnemano, preitalijansko, prepisano, krivo harmonirano, in ne vēm še kaj! Resnično premalo spoštuje Ljubljana svojega sina.“

Meni se dozdeva, ka od neke dobe sem čuden veter piha na našem muzikalnem polji in da spoštovanega g. Kosovela vzdih, vshajajoč iz domorodnega srca, vendar nij povsem opravičen. Kolikor se jaz spominjam, pele so se po Kranjskem v raznih čitalnicah jako rade Hajdrihove kompozicije. Da omenim jednega slučaja; v Kranjskeje čitalnici se je ob

času, ko je bil g. F. Trdina tam pevovodja, Hajdrihova pesen vrlo negovala, bila je jako priljubljena in cenila se je nje prava vrednost pošteno. Isto tako po vseh manjših čitalnicah so stale Hajdrihove kompozicije na programih, kolikor so le razmere dopuščale in kar je bilo čisto od jedne same osebe odvisno. V Ljubljani se je po privatnih družbah gojila Hajdrihova pesen in primerno tudi v ljubljanskeje čitalnici. Priznati moram, da vse to še premalo; ali da se v ljubljanskeje čitalnici nijso pele Hajdrihove kompozicije, temu so krivi razni odnošaji, katerih nehčem tu razpravljati, in potem tudi to, ker pevski zbor ljubljanske čitalnice mora se ozirati tudi na kompozicije vseh drugih jugoslovanskih glasbenikov. Vsekako je pa pretiran stavek, „da se v Ljubljani Hajdrihove pesni nijso pele“ in dostavek, „da on ljubljanskim muzikom nij bil priljubljen“. Hajdrih je bil priljubljen kot slovenski sin in kot komponist, in ako se pomisli, da žalibog tudi pri nas velja izrek: „nemo propheta in patria sua“, mora se reči, ka vspeh, katerega so Hajdrihove pesni dosegle v kratkem času mej slovenskim muzi-

slučaji vojne mej Rusijo in Anglijo v Aziji popolnoma tepena. Da-li Angleži res to sebi verjemo?

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. septembra.

V **Dalmaciji** je bil v kmetskem volilnem okraji Senj-Imoschi-Makarska dr. Klaič jednoglasno voljen s 136 glasovi.

Ogerska regnikolarna deputacija za obnovljenje finančialne pogodbe s Hrvatsko je pričela 18. t. m. svoja posvetovanja. Poročevalec Markus je dobil nalog, da sestavi do prihodnje seje 29. t. m. načrt nuncijskega odgovora na hrvatski nuncijski.

Vnanje države.

Iz **Carigrada** poroča „P. C.“, da je neznana oseba hotela napasti 17. t. m. turškega sultana v njegovej palači. Napastnika so ujeli.

Za poslanika v **Belgradu** je Belgija imenovala legacijskega svetovaleca de Boreh graveja, ki bode imel skleniti trgovinsko pogodbo mej Belgijo in Srbijo.

Angleški ministerki resident v Belgradu se je baje pritožil pri srbskej vladi, da se rešenje judovskega vprašanja na Srbskem preveč zavlekava. Ristić je odgovoril, da zdaj javno mnenje na Srbskem enakopravnosti judov ni ugodno, in da kadar bode Rumunska rešila isto vprašanje, bode je tudi Srbska.

„P. C.“ poroča o potovanju **ruskega** cesarjeviča naslednika na Dansko in Švedsko, in pravi, da je osobito Danska Rusiji uže davno jako naklonena. V Stokholmu da ga je prebivalstvo blado sprejelo, ali se svojo uljudnostjo in prijaznostjo da je vse pridobil zase in ga je prebivalstvo pri njegovem odhodu navdušeno pozdravilo.

Franoski naučni minister Jules Ferry je občinskemu zboru v Bordeauxu izrekel prepričanje, da bode vlada v boji s klerikalno stranko zmagala, in da bode vlado podpiral tudi senat.

Španski kortesi se bodo sešli dne 5. novembra t. l. in bodo določili letno plačo bodočej kraljici in pokojnino za slučaj, ako bi postala vdova.

Iz Kube dohajajo vesti, da se upor širi. Uporniki so se polastili več vojnih transportov z orožjem in strelivom.

Iz **Simle** poroča Reuterjev bureau: Kljub ugovarjanju afganistanskega emira je ukazala indijska vlada generalu Stewartu, da odpošlje vojske iz Kandaharja proti Ghusmeju. Indijska vlada še zmirom nema avtentičnih natančnih poročil o uzrokih, zakaj da se je an-

gleško poslanstvo v Kabulu pomorilo, tudi ne vé, kako se je Emir tedaj vedel, kaj zdaj namerava, in kako stojé zdaj stvari v Kabulu.

„Standard“ pak javlja, da se je vnel v Heratu velik vstanek. Vojaki so se uprli in pomorili urade.

V **Rimu** je imenoval papež 18. t. m. kardinalom: Maglia, Cattani, Jacobini in Sangiugni, potem 6 italijanskih in 2 mehikanska škofa.

Nemški cesar in princ Wilhelm sta dne 17. t. m. odpotovala v Strasburg. V Potsdamu so se jima pridružili kronprinc in princa Karel in Friderik Karel.

Dopisi.

Od Drave 19. septembra. [Izvirni dopis.] (Ustanovitev okrožne sodnije v Mariboru.) Čeravno je tretjina prebivalcev na Koroškem slovenska, se vendar le deželna sodnija v Celovcu za čisto nemško sodišče drži; od njenih uradnikov samo dva slovenski znata, zavoljo tega se morajo vse slovenske ugovorne, glavne in porotne obravnave po tolmačih vršiti. Ker je pa koroška dežela premala, da bi se za njene slovenske okraje posebna druga okrožna sodnija ustanovila, in ker se ravno zdaj na to dela, da bi se v Mariboru okrožna sodnija napravila, bi bilo dobro, da bi se za štajerske, na levem bregu Drave ležeče okraje, in za slovenske okrajne sodnije na Koroškem ustanovila okrožna sodnija s sedežem v Mariboru. — Slovenski okraji na Štajerskem in na Koroškem imajo skupaj 600 000 prebivalcev. Če bi se v Mariboru nova okrožna sodnija ustanovila, bi potem vsaka od teh treh deželnih ali okrožnih sodnij v Celji, v Mariboru in v Celovcu imela kakih 300.000 duš. Na ta način bi se dalo rešiti težavno jezikovno vprašanje; — ker nezasišano je, da čeravno se v vseh šolah uči, da je tretjina prebivalcev Koroške dežele slovenska, vlada vendar le celo koroško vojvodstvo za nemško drži, in potem upravo vodi in uradniške službe oddaja.

Iz Mokronoga 18. sept. [Izvirni dopis.] Rimskega denarja, o katerem sem zadnjit poročal, bilo je nad 4000; bil je zgolj kupren, srebrn našel se je en sam, a še tako slab, da se ne pozna, od katerega cesarja. Denar je od cesarjev: Galijen (260 do 68 po Kr.), Klavdij II. (268—70), Avrelijan

(270—75), Tacit (275—76), Prob (276—82) Karus, Karinus, Numerijanus (282—83). Ker so bili zadnji trije cesarji vsi jedno leto (282—83) in se od njih denarji nahajajo, od prihodnjega cesarja Dijoklecijana in poznejših pa ni ni jednega, sklepa se, da je bil zakopan denar v letu 283—4. Od vsacega cesarja so jako različni napisi, tako, da je skup okolo 100 raznih napisov. Lonec, v katerem je bil zakopan, razsul se je, kajti tvarina postala je v teku let jako mehka, tako, da ga nij bilo mogoče celega izkopati. 16. t. m. kopalo se je nadalje in našel se je 3 črevlje proč od prvega lonca vrč (urne), velikosti kakih 6 litrov, napolnen s prstjo, najbrž je bil nekdaj pepel v njem. Tudi ta se nij dal cel ohraniti. Ostanke so se shranili in poslali se bodo muzejem. V kratkem bode se kopalo nadalje.

Domače stvari.

— (Soareja v čitalniškeje restavraciji.) Denes zvečer bode v tukajšnji čitalnici svirala godba tukajšnjega gledišča. Vstopnina je prosta. Tedaj je zopet jedenkrat prilika, da se napolne čitalniški prostori.

— (Gospod vitez Schneid) je bil, kakor se nam poroča, zaradi druge slovenske paralelke sam pri g. ministru Stremayru, kateremu je razložil razmere ter dosegel, da se je druga paralelka privolila. Ker vsled imena „slovenski oddelek 1. gimnazijskega razreda“ mnogi mislijo, da se res na tem oddelku v slovenskem jeziku podučuje, povemo še enkrat, da je tudi na slovenskem oddelku nemški jezik učni, le veronauk in latinščina se slovenski predavata, tudi naravoslovje bi se moralo, pa se menda ne.

— (Pritisk?) Beremo, da je deželni šolski svet kranjski sklenil predstaviti šest ljudskih učiteljev „aus dienstesrückichten“; se li uže óno izvršuje, kar je naš dopisnik iz „Ljubljanske okolice“ predvčeranjem poročal, da se bodo óni narodni učitelji predstavili, ki so se pošteno narodno védli ob zadnjih volitvah? Naj nam prijatelji poročajo.

— (Odlikovanje.) Deželni šolski nadzornik v Trstu, Klodič, je dobil od cesarja red železne krone.

— (Pojasnilo.) Iz Litije nam piše g. Koblar 19. t. m.: O nesreči, katero ste

kalnim svetom, mora se imenovati velik, in kadar se bodo njega pesni tako razširile, kakor zaslužijo, bode še večji.

In očitane, „ka je ljubljanskim muzikom marsikaj neoriginalno, posnemano, preitalijansko, krivo harmonirano“, ne vem kam meri. Po mojem mnenju je Hajdrih v svojih kompozicijah bolj originalen gledé melodije, in bolj se je približeval narodnemu našemu petju — ako v obče moremo naše narodovo petje imenovati narodno — nego g. Nčlved. Se ve, da tako originalen nij niti v harmonizaciji niti v melodiji, kakor naš g. B. Ipavec v svojih zborih. In kolikor se jaz spominjam nij nigdo trdil, vsaj javno ne, da je Hajdrih komponiral v italijanskem slogu, da je prepisaval in posnemal, sicer, ako bi se to o njegovih kompozicijah reklo, potem bi moral v tem oziru še marsikdo na vrsto priti. Ali gledé harmonizovanja, kdo je dendenes še originalen, originalen tako, kakor pojem označuje? Originalnost so uže mojstri pred nami iz muzikalne skrivnosti popolnoma pobrali in nahaja se v Mozartu, Beethovenu, Bachu, Chopinu i. t. d. Hvalo, komur gre hvala, in te smo dolžni na-

šemu Hajdrihu, kateri, da bi bil živel, bil bi gotovo mnogo izvrstnega podal svojemu narodu. —

Ker so prišle citirane besede spoštovanega g. Kosovela tako nenadno, neprovosirano, in ker sam pravi, da „na splošno“ on omenja „da ljubljanskim muzikom itd.“ tedaj tudi sam priznava, da to ne zadeva Hajdriha, zato jih tudi nigdo ne more obračati na ranjega Hajdriha kompozicije, osobito pa jih jaz pripisujem učinku dogodjaja, ki je bil pred kratkim objekt javnega razpravljanja, in se je tačas negdo z vso težo avtoritete nekega Mugnoneja tudi náme vrgel, zraven pak vlekel indiskretno politiko v boj. Politika néma z muziko nič opravka, ako je kateri Slovenec Goričan muzikalen ženij, to nas Slovence-Kranjce baš tako veseli, kakor mora obstati tudi nasprotni slučaj, — ali pravični moramo biti drug z drugim, kajti ne živimo pod klobukom, in sosedje nas vidijo in opazujejo našo muziko. Ako komponist postavi: „Ptica brez perut je mrtva stvar, kaj meni svet brez petjá mar“ (prilčno) in tako na dalje tekst skozi in skozi, — je-li se more to odobriti tudi ko bi s šivanknim

úhom poslušal? In kdo bode rekel da je prav, da zaradi ritma postavi namesto „fantje“ fantije? Potlej pa, če úlovek pove, da je to krivo, pa mu vrže „Mugnoneja“ ob glavo! in ako mu omeni, da je kompozicija tako sumljivo posneta iz vlaških arij, pa mu pokaže Italijana Mugnoneja, in ta Italijan odpre svoja modrostna usta in pravi rekoč: kompozicija je narodno-slovenska; zakaj o Hajdrihovi pesni ni bilo in je nij take prepirke? Zato ne, ker njegove kompozicije so pravilne, — izjemom neznatnih glasbenih napak — in ugajejo slovenskemu narodu.

Mi tedaj silno priporočamo Slovincem II. zvezek Hajdrihovi „Jadranskih glasov“; v njih bodo našli marsikako krasno pesnico, katera se da pri raznih prilikah porabiti. G. V. Kosovel je imel mnogo truda, žrtvoval mnogo, a svojo nalogo je častno rešil. On zasluži naše zahvalnosti in še bolj naše podpore, da pri tem svojem započetju ne bode imel vsaj denarne izgube; ob jednom čestimo s tem spomin našega Hajdriha. „Jadranski glasovi“ se dobivajo pri g. V. Kosovelu v Čarnicah pri Gorici. Franjo Hlavka.

V „Slovenskem Narodu“ dne 18. t. m. poročali, omenjam, da se je pripetila g. Edvardu Koblarju iz Dola, a ne meni, Vekoslavu Koblarju iz Litije. Zatorej vas prosim, g. urednik, da blagovolite óno poročilo na toliko popraviti v cenjenem svojem listu.

— (H kongresu vinorejcev na Dunaji), ki bode od 22. do 25. septembra 1879, gre iz Kranjskega gospod Ogulin v Novem mestu, kateremu sta v ta namen deželni odbor in kmetijska družba privolila podporo za potne stroške.

— (Slovenec — novoizvoljen škof v Ameriki.) Dne 14. t. m. je bil v Negaunee na Mičiganskem v Ameriki v škofa posvečen naš rojak J. B. Vertin. Dosedanji tamošnji škof Mrak, tudi naš zemljak, je pa sedaj v misijonu in se tam vrlo počuti — kakor poroča zadnja „Danica“.

Dunajska borza 20. septembra.
(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	67	gld.	80	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	68	„	90	„
Zlata renta . . .	81	„	25	„
1860 drž. posojilo . . .	125	„	—	„
Akcije narodne banke . . .	826	„	—	„
Kreditne akcije . . .	263	„	25	„
London . . .	117	„	75	„
Srebro . . .	—	„	—	„
Napol. . .	9	„	36 1/2	„
C. kr. cekini . . .	5	„	62	„
Državne marke . . .	57	„	75	„

Gospodu Bogoljubu Kordiku, lekarnarju v Slovenjem Gradcu.
Vaša blagorodnost!
Na vašo željo potrjuje vam s tem predstojništvo okrajnega društva zdravnikov v Mariboru, da je več članov imenovanega društva vaš

➡ sirup od željeza ➡

pri chlorozi (bledici) in slabosti po hudih boleznih na odraslih in otrocih z dobrim uspehom poskusilo, in da je zaradi okusa primešanega jabelko-kislega željeza izvrsten. (369—6)

Za okrajno društvo zdravnikov v Mariboru:
Dr. Rajmund Grögl, zapisnikar. **Dr. Artur Mall,** predstojnik.
Zalogo v Ljubljani imajo bratje **Krisper.**
Cena jedne sklenice gld. 1, s pošto gld. 1.20.

➡ Dražba ➡

zemljišč iz zapuščine Jožeta Povše-ta in sicer:

velike senožeti blizu Viča, njive blizu Šmartna in njive v gornjej Šiški
se bode vršila dne **1. oktobra t. l.** pri tukajšnji c. k. mestnej delegiranej okrajnej sodnji dopoldne ob 9. uri. (418—3)

Tuji.
19. septembra:
Pri **Slonu:** Šolar iz Zadra. — Albori iz Trsta. — Schwarz iz Dunaja. — Pojazi iz Grada. —
Pri **avstrijskem cesarji:** Spindler iz Ljubljane. — Pagliaruzzi iz Grada.

Gospica,
zmožna slovenskega, nemškega, angleškega in francoskega jezika, želi podučevati v teh jezikih, tudi v vseh predmetih ljudske šole. (427—5)
Več o tem pové opravništvo „Slov. Naroda“.

Roditelji! Oskrbniki!

Pri meni podpisanem dobite vsake velikosti in mére

➡ obleke za dijake. ➡

Tudi raznotere

➡ obleke za otroke ➡

prodajem jako v ceno.

M. Neumann,

(414—8) v Ljubljani, v Lukman-ovej hiši.

Za čiščenje in izboljšanje vina

najboljše, najhitreje in najcenejše sredstvo je
➡ **prava francoska žolca.** ➡
To, kakor tudi prosti navod, kako se rabi, dobi se zmirom z osebnim ali poštanim naročilom pri **A. Hartmannu v Ljubljani**, v Luka Tavčarjevi hiši. (330—18)
Najsijajnejši uspeh zagotavljam. Troški za čiščenje znašajo za vsak hektoliter 4 1/2 kr.

Epilepsijo (božjast)

zdravi pismeno specialni zdravnik **dr. Killisch** v Dresden-u (Neustadt). Največje izkustvo, ker je zdravil uže v črez 11.000 slučajih. (420—1)

Vinorejcem, trgovcem z vinom in krčmarjem

prodaje za pretakanje vina iz jednega soda v drugi, in iz soda v klet

Karel Karinger
na mestnem trgu, (413—4)
➡ **gumaste trobe** ➡
(Gummischläuche.)

Uporaba je prav priprosta: iz trobe se vzame zrak in vsled zračnega pritiska teče potem skozi vino.
1 meter trobe 9 1/2 m/m — gld. 80 kr.
1 „ „ 13 m/m 1 „ 30 „
1 „ „ 16 m/m 1 „ 60 „
1 „ „ 16 m/m ovit s konopljo 1 „ 40 „
1 „ „ 19 m/m „ „ 1 „ 60 „
➡ Vnanje naročbe se točno izvršujó.

G. Schmidl & Comp.

Čast imamo s tem najuljudneje javljati, da smo svojo

trgovino s suknom, kurentnim, manufakturnim in modnim blagom

in

zalogo šivalnih strojev

z današnjim dnem premestili

➡ na glavni trg, na oglu poštnih ulic št. 38 ➡

v hišo gospoda **Jožefa Costa,**

in prosimo za daljnje blagovoljno naklonjenje. Zahvaljujoč se iskreno za zaupanje, katero se nam je izkazovalo skozi 12 let v naših starih prostorih v poštnih ulicah št. 36, znamljamo

visokim spoštovanjem

G. Schmidl & Comp.

V Celji, dne 15. septembra 1879. (434—1)

v Celji, preje v poštnih ulicah 36, zdaj ➡ v poštnih ulicah 38, na oglu glavnega trga.

trgovina s suknom, kurentnim, manufakturnim

in modnim blagom, in zaloga šivalnih strojev

➡ Skoraj zastonj! ➡

Od konkurzne uprave nedavno na nič prišle velike angleške fabrike za britanija-srebro dobili smo nalog, da naj vse pri nas v zalogi ležeče blago od britanija-srebra za majheno povračilo voznine in 1/4 dela plače delavske, oddamo.

Proti vposlanju svote novcev, ali pa tudi proti povzetju samo 6 gl. 75 kr. le kot povračilo voznine od Angleške do Dunaja in kot neznamni del delavske plače, dobi vsakdo sledeče za četrti del realne vrednosti, **skoraj zastonj**, in sicer:

- 6 kom. vrlo dobrih **namiznih nožev**, z ročnikom od britanija-srebra, s pravo angleškimi srebrno-jeklenimi ostrinami.
- 6 „ jako finih **vilic**, britanija-srebro, iz jednega kosa.
- 6 „ **teških žlic** za jedi od britanija-srebra.
- 6 „ **žlic** za kavo od britanija-srebra, najboljše kvaliteti.
- 1 **maslini zajemalec** za mleko od britanija-srebra.
- 1 **teški zajemalec** za juho od britanija-srebra.
- 6 **podstavkov** za nože od britanija-srebra.
- 6 kom. **Viktorija podstavkov**, fino cizelirani.
- 2 **krasna namizna svečnika** od britanija-srebra.

40 kom. Vse te reči so izdelane iz najfinejšega britanija-srebra, ki je na celem svetu jedina kovina, katera ostane večno bela, in se od pravega srebra tudi po 20letnem rabljenju ne more razločiti, **za kar se garantuje.** (338—9)

Naslov in jedini kraj za naročila v c. kr. avstro-ogerskih provincijah:
General-Depot der I. engl. Britannia-Silber-Fabriken:
Blau & Kann, Wien, I. Elisabethstrasse Nr. 6.

Vseh teh 40 komadov, ki so veljali preje 25 gld., stane zdaj vseh 40 komadov skupaj le gld. 6.75.